

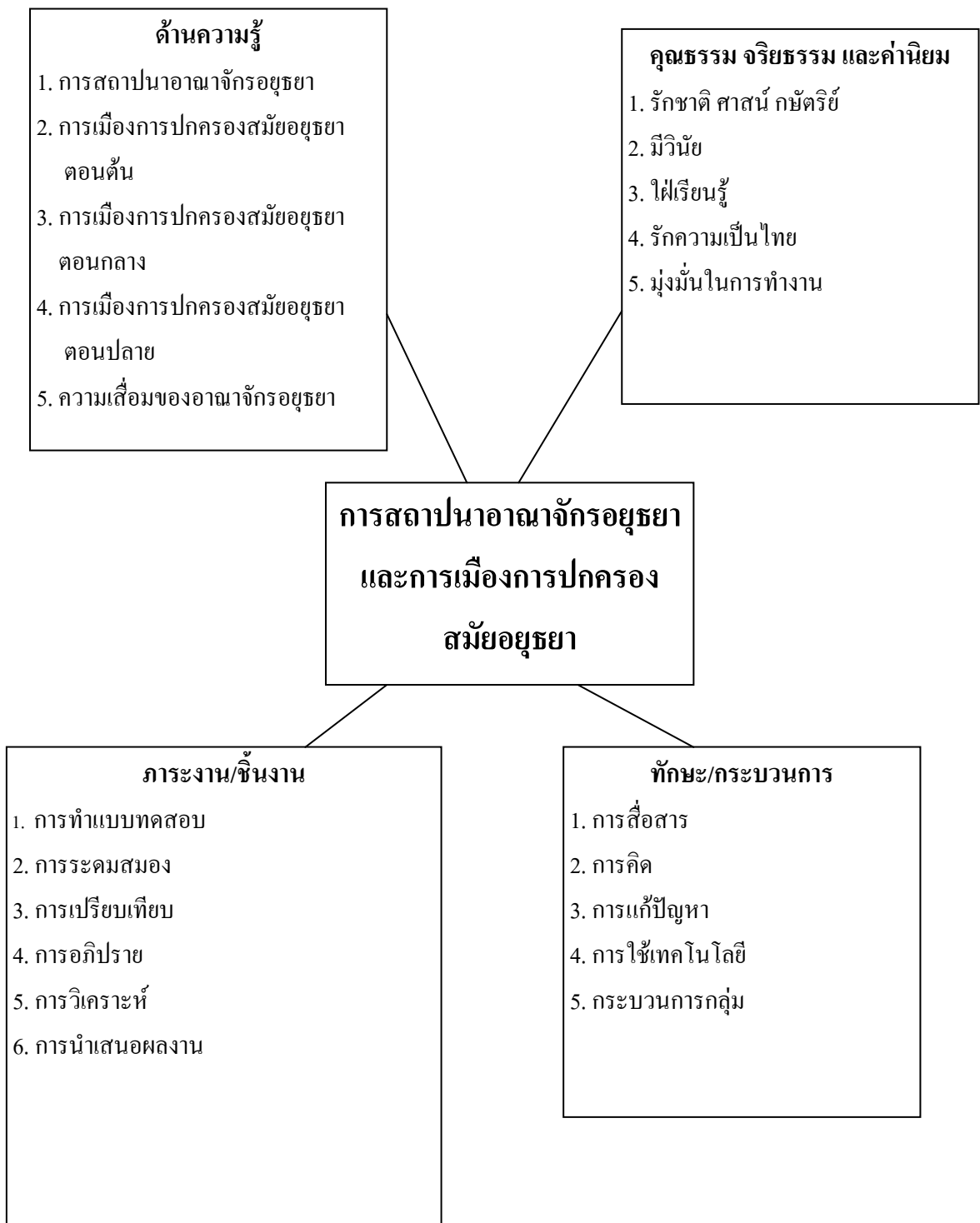
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

และการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา

เวลา 4 ชั่วโมง

ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยาและการเมืองการปกครอง สมัยอยุธยา

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี 1. วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1) 2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา (ส 4.3 ม. 2/2)	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองหลวง ใน พ.ศ. 1893 ด้วยเหตุผลทางด้านทำเลที่ตั้งและมีปัจจัยที่เหมาะสม ทำให้อาณาจักรอยุธยา มีความเข้มแข็งทางการเมือง อาณาจักรอยุธยา ได้ขยายอำนาจไปยังอาณาจักรข้างเคียงอย่างต่อเนื่อง สร้างความยิ่งใหญ่ให้กับอาณาจักรอยุธยา	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน การที่พระมหากษัตริย์ในสมัยอยุธยาทรงมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองมีผลได้อย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... 1. คำสำคัญ ได้แก่ พระมนูธรรมศาสตร์ อัครมหาเสนาบดี กรมภูษามาลา การค้าสำเภา ราชทินนาม 2. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนาอาณาจักรอยุธยาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1893 ประวัติความเป็นมาของพระเจ้าอู่ทองมี 2 แนวคิด คือ พระเจ้าอู่ทองทรงอพยพจากเมืองอื่นและสถาปนากรุงศรีอยุธยาภายหลัง ซึ่งเป็นแนวคิดที่อาศัยการตีความหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ เทศนาจุลยุทธการวงศ์ พงสาวดารเหนือ จดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ และพระเจ้าอู่ทองทรงปกครองบริเวณใกล้เคียงกรุงศรีอยุธยามาก่อน แนวคิดนี้ตีความจากหลักฐานทางโบราณคดี เช่น การศึกษาหลักฐานทาง	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... 1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา 2. วิเคราะห์การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา 3. วิเคราะห์สาเหตุของความเสื่อมและการเสียกรุงศรีอยุธยา

โบราณคดี พระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวง
ประเสริฐฯ นายตรี อมาตยกุล

ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ การเป็น
ศูนย์กลางคมนาคม มีความมั่นคงทางยุทธศาสตร์
และช่องว่างทางการเมือง

ปัจจัยที่เอื้อต่อความเจริญรุ่งเรืองของ
อาณาจักรอยุธยาได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ
ทำเลที่ตั้ง การรับอารยธรรมเดิม และพระปรีชา
สามารถของพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาได้รับการยกย่อง
ว่าเป็นสมมติเทพ มีอำนาจความยิ่งใหญ่เหนือ
มนุษย์ ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรม
พระมหากษัตริย์อยุธยามี 33 พระองค์ จาก
ราชวงศ์ต่าง ๆ 5 ราชวงศ์

3. การเมืองการปกครองในสมัยอยุธยาตอนต้น
(พ.ศ. 1893–1991) แบ่งการปกครองออกเป็น
การปกครองส่วนกลางปกครองแบบจตุสดมภ์ตาม
อย่างเขมร และการปกครองหัวเมืองแบ่งเป็น
เมืองลูกหลวง เมืองชั้นใน เมืองชั้นนอก และ
ประเทศราช

4. สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 1991–2231) สมเด็จพระ
บรมไตรโลกนาถทรงปฏิรูปการปกครอง
ส่วนกลาง โดยแยกการปกครองเป็นฝ่ายทหาร
ให้สมุหพระกลาโหมดูแล และฝ่ายพลเรือน
ให้สมุหนายกดูแล มีการปรับปรุงชื่อเรียก และ
หน้าที่ของจตุสดมภ์ และให้ขึ้นกับสมุหนายก
ส่วนการปกครองหัวเมืองแบ่งเป็นเมืองชั้นใน
เมืองชั้นนอก และประเทศราช ต่อมาในสมัย
สมเด็จพระเจ้าปราสาททองมีการแก้ไขอำนาจ
ของอัครมหาเสนาบดี โดยให้สมุหพระกลาโหม
ดูแลกิจการทหารและพลเรือนในหัวเมืองฝ่ายใต้
สมุหนายกดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือ และพระคลัง
ดูแลหัวเมืองชายทะเลตะวันออก

<p>5. สมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2231–2310) สมุหพระกลาโหมถูกลอบทฆาตไม่ให้ดูแลหัวเมือง สมุหนายกดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือตามเดิม พระคลังดูแลหัวเมืองชายทะเลตะวันออกรวมทั้งหัวเมืองฝ่ายใต้ที่โอนมาจากสมุหพระกลาโหม</p> <p>6. ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งความเสื่อม ได้แก่ การแย่งชิงอำนาจของพวกขุนนางและเจ้านาย ความขัดแย้งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความเข้มแข็งของอาณาจักรพม่า กรุงศรีอยุธยาเสียอิสรภาพให้แก่พม่า 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2112 และครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310</p>	
ขั้นที่ 2 ภาระงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง	
<p>1. ภาระงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ระดมสมองอภิปรายเรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา</p> <p>1.2 เปรียบเทียบลักษณะการเมืองการปกครองในสมัยอยุธยาตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย</p> <p>1.3 อภิปรายเรื่อง การปกครองสมัยอยุธยา</p> <p>1.4 วิเคราะห์สาเหตุของความเสื่อมและการเสียกรุงศรีอยุธยา</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p>	
<p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่น่าประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ</p>	

ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา	เวลา 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา	เวลา 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา	เวลา 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา	
และการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา	เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนาอาณาจักรอยุธยาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1893 ประวัติความเป็นมาของพระเจ้าอู่ทองมี 2 แนวคิด คือ พระเจ้าอู่ทองทรงอพยพจากเมืองอื่นและสถาปนากรุงศรีอยุธยาภายหลัง ซึ่งเป็นแนวคิดที่อาศัยการตีความหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ เทศนาจุลยยุทธการวงศ์ พงศาวดารเหนือ จดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ และพระเจ้าอู่ทองทรงปกครองบริเวณใกล้เคียงกรุงศรีอยุธยามาก่อน แนวคิดนี้ตีความจากหลักฐานทางโบราณคดี เช่น การศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี พระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐฯ นายศรี อมาตยกุล

ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ การเป็นศูนย์กลางคมนาคม มีความมั่นคงทางยุทธศาสตร์และช่องว่างทางการเมือง

ปัจจัยที่เอื้อต่อความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทำเลที่ตั้ง การรับอารยธรรมเดิม และพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยาได้รับการยกย่องว่าเป็นสมมติเทพ มีอำนาจความยิ่งใหญ่เหนือมนุษย์ ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรม พระมหากษัตริย์อยุธยามี 33 พระองค์ จากราชวงศ์ต่าง ๆ 5 ราชวงศ์

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและชนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม. 2/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เล่าเรื่องราวของการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาได้ (K)
- วิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยาและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา (K, P)
- ระบุพระนามของพระมหากษัตริย์อยุธยาได้ (K)
- ชื่นชมและเกิดความภาคภูมิใจในชาติไทยและพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยในอดีต (A)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ทดสอบก่อนเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง การ สถาปนาอาณาจักรอยุธยา 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

- การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
 1. ประวัติความเป็นมาของพระเจ้าอู่ทอง
 2. ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนากรุงศรีอยุธยา
 3. ปัจจัยที่เอื้อต่อความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา
 4. พระมหากษัตริย์อยุธยา

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
- ศิลปะ ➡ ทำแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทุกคน และให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
3. ครูซักถามนักเรียนว่า ใครเป็นผู้ก่อตั้งอาณาจักรอยุธยา นักเรียนช่วยกันตอบ ครูเขียนคำตอบบนกระดานดำ
4. ครูสรุปจำนวนคำตอบของนักเรียนที่รู้จักผู้สถาปนาอาณาจักรอยุธยา จากนั้นให้นักเรียนดูแผนที่อาณาจักรอยุธยา แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้
 - 1) แผนที่ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับอะไร
 - 2) สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) มีความสำคัญอย่างไร
5. ครูสรุปและเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

6. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แล้วจัดการเรียนการสอนแบบอภิปรายโดยใช้เทคนิคระดมสมอง ตามประเด็นต่อไปนี้

ประเด็นอภิปราย

- 1) พระเจ้าอู่ทองมีความสำคัญอย่างไร
- 2) ปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
- 3) ความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์อยุธยาขึ้นอยู่กับปัจจัยใดบ้าง
8. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย และช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน
9. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปในประเด็นต่อไปนี้
 - 1) อาณาจักรอยุธยาเกิดขึ้นมาได้อย่างไร
 - 2) หากเราไม่สามารถสรุปได้ว่าพระเจ้าอู่ทองมีประวัติความเป็นมาอย่างไร จะเกิดผลเสียต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาอย่างไรบ้าง
 - 3) นักเรียนคิดว่าการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในปัจจุบันอย่างไรบ้าง
 - 4) ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยามีอะไรบ้าง
 - 5) พระมหากษัตริย์สมัยอยุธยามีที่พระองค์
 - 6) จากการศึกษาเรื่องการสถาปนาอาณาจักรอยุธยา นักเรียนสรุปได้ว่าอย่างไร
10. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
11. ครูให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาของประเทศสมาชิกอาเซียนมีอะไรบ้าง แล้วสรุปและบันทึกผลลงในสมุด

12. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาในแบบฝึกทักษะ รายวิชา พื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

14. ครูแนะนำให้ให้นักเรียนทำแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

ขั้นที่ 5 สรุป

15. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด

8. กิจกรรมเสนอแนะ

• ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา จากนั้นนำมาจัดทำเป็นรายงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. แผนที่อาณาจักรอยุธยา
3. ใบงานที่ 1 เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา
4. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
5. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
6. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา และการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 2 ชั่วโมง
---	---

1. สาระสำคัญ

การเมืองการปกครองในสมัยอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. 1893–1991) แบ่งการปกครองออกเป็น การปกครองส่วนกลาง ปกครองแบบจตุสดมภ์ตามอย่างเขมร และการปกครองหัวเมืองแบ่งเป็นเมืองลูกหลวง เมืองชั้นใน เมืองชั้นนอก และประเทศราช

สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 1991–2231) สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงปฏิรูปการปกครองส่วนกลาง โดยแยกการปกครองเป็นฝ่ายทหารให้สมุหพระกลาโหมดูแล และฝ่ายพลเรือนให้สมุหนายกดูแล มีการปรับปรุงชื่อเรียกและหน้าที่ของจตุสดมภ์ และให้ขึ้นกับสมุหนายก ส่วนการปกครองหัวเมืองแบ่งเป็นเมืองชั้นใน เมืองชั้นนอก และประเทศราช ต่อมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองมีการแก้ไขอำนาจของอัครมหาเสนาบดี โดยให้สมุหพระกลาโหมดูแลกิจการทหารและพลเรือนในหัวเมืองฝ่ายใต้ สมุหนายกดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือ และพระคลังดูแลหัวเมืองชายทะเลตะวันออก

สมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2231–2310) สมุหพระกลาโหมถูกลดบทบาทไม่ให้ดูแลหัวเมือง สมุหนายกดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือตามเดิม พระคลังดูแลหัวเมืองชายทะเลตะวันออกรวมทั้งหัวเมืองฝ่ายใต้ที่โอนมาจากสมุหพระกลาโหม

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา (ส 4.3 ม. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ลักษณะการเมืองการปกครองสมัยอยุธยาได้ (K)
2. สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา (A)
3. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง การเมืองการปกครองสมัย อยุธยา 2. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สารการเรียนรู้

1. การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. 1893–1991)
2. การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 1991–2231)
3. การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2231–2310)

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา
 การงานอาชีพ ➡ สืบค้นความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาว่ามีอะไรที่เป็นลักษณะเด่น จากนั้นครูสรุปและโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา
4. ครูให้นักเรียนทุกคนเปรียบเทียบลักษณะการเมืองการปกครองสมัยอยุธยาตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลายว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
5. ครูสุ่มให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูสรุปและอธิบายเพิ่มเติม
6. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยาว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง โดยครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนร่วมอภิปราย
 - 1) การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาตอนต้นมีลักษณะอย่างไร
 - 2) การปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถมีความสำคัญอย่างไรต่อประวัติศาสตร์การเมืองไทย
 - 3) การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาตอนปลายมีลักษณะอย่างไร
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนสมมติว่าตนเองเป็นนักวิเคราะห์เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง

การปกครองสมัยอยุธยาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น สมัยอยุธยาตอนกลาง และสมัยอยุธยาตอนปลายว่ามี ความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยให้ตัวแทน 1 คน เป็นพิธีกรเพื่อตั้งคำถาม

8. ครูให้นักเรียนบันทึกผลการวิเคราะห์ที่ได้เขียนสรุปเป็นรายงาน แล้วให้ตัวแทนออกมารายงาน หน้าชั้นเรียน

9. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ 2 เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา

10 ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิมสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียนกลุ่ม ละ 1 ประเทศ (ไม่นับประเทศไทย) โดยใช้วิธีการจับสลาก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมา เสนอหน้าชั้นเรียน

11. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงาน ของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

12. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลและสรุปภาพเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา

13. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยาในรูปแบบแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

13. ครูให้นักเรียนนำความรู้เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา ไปเผยแพร่ให้กับผู้อื่นทราบ

ขั้นที่ 5 สรุป

14. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา โดยให้นักเรียนสรุป เป็นแผนที่ความคิด แล้วตกแต่งให้สวยงาม

8. กิจกรรมเสนอแนะ

- ครูให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา แล้วนำผลการศึกษามา ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

- ใบงานที่ 2 เรื่อง การเมืองการปกครองสมัยอยุธยา
- แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
- แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสถาปนาอาณาจักรอยุธยา

และการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา ได้แก่ การแย่งชิงอำนาจของพวกขุนนาง และเจ้านาย ความขัดแย้งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และความเข้มแข็งของอาณาจักรพม่า

กรุงศรีอยุธยาเสียอิสรภาพให้แก่พม่า 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2112 และครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา (ส 4.3 ม. 2/2)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์สาเหตุของความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยาและสาเหตุของการเสียกรุงศรีอยุธยาได้ (K)
- สนใจศึกษาเรื่อง การเสื่อมและการเสียกรุงศรีอยุธยา (A)
- มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความเสื่อมและการเสียกรุงศรีอยุธยา (P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. แบบทดสอบหลังเรียน 2. ซักถามความรู้เรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักร กรุงศรีอยุธยา 3. ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
 - ปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งความเสื่อม
 - การเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2112
 - สงครามเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310

6. แนวทางบูรณาการ

- ภาษาไทย ➡ ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
ศิลปะ ➡ จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสื่อมและการเสียกรุงศรีอยุธยาอยุธยา จากนั้นครูสรุปและนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
4. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หาปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
5. ครูอธิบายเรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา โดยใช้แผนที่ความคิดประกอบการอธิบาย
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
7. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมหรือความรู้เสริมว่า รัฐโบราณที่สำคัญของประเทศสมาชิกอาเซียน คือ อาณาจักรฟูนัน อาณาจักรเจนละ อาณาจักรเขมร อาณาจักรนามเวียด อาณาจักรจัมปา อาณาจักรพุกาม อาณาจักรล้านช้างหรือศรีสัตนาคนหุต อาณาจักรสิงห์หัดสำหรับ และอาณาจักรมณฑล
8. ครูถามนักเรียนว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้รัฐเหล่านี้เสื่อมสลายลง นักเรียนช่วยกันตอบ ครูสรุปเพิ่มเติม
9. ในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

10. ครูให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยาและแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประจำหน่วยการเรียนรู้ ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

11. ครูให้นักเรียนนำประโยชน์จากการเรียนรู้เรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา ไปเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อื่น

ขั้นที่ 5 สรุป

12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา โดยให้นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด
13. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยแจกแบบทดสอบให้นักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย × ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว จากนั้นตรวจให้คะแนน พร้อมเฉลยคำตอบของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

8. กิจกรรมเสนอแนะ

• แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสื่อมและการเสียกรุงศรีอยุธยา แล้วนำมาจัดทำเป็นรายงาน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. แผนที่ความคิดเรื่อง ความเสื่อมของอาณาจักรอยุธยา
3. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
4. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
5. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม. 2 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____